

Handledning – självskattning av basala hygienrutiner på Älvsbyns kommuns äldreboende, omsorgen, hemtjänst och personliga assistenter

Undersökningen är ett verktyg för att sätta mått på följsamheten till rena händer och klädregler vid vårdtagarnära omvårdnadsarbete. Det kan också fungera som ett bra redskap att regelbundet diskutera basala hygienrutiner utan att peka ut enskilda personer.

Syfte

Att säkerställa en god hygienisk standard och vårdtagarsäker vård genom att undersöka personalens följsamhet till basala hygienrutiner.

Utförande

Självskattningsblanketten delas ut av hygienombuden till ca 10 personer på respektive enhet under 1-2 dagar en bestämd vecka, 1 gång/månad. Blanketten delas ut slumpvis, oförberett vid t.ex. arbetsplatsträff, fika/lunchrast eller andra möten. När blanketten anonymt ifyllts lämnas den till respektive hygienombud som i sin tur lämnar blanketterna till projektledaren/hygiensjuksköterskan för sammanställning.

Återrapportering

av resultaten efter sammanställning görs vid gemensamma hygiengruppsmöten varje månad. Hygienombuden rapporterar i sin tur resultaten till personalen på den egna enheten.

Sammanställning av resultat

För att besvara följsamheten till basala hygienrutiner i självskattningsblanketten skall samtliga ja/nej-frågor, motiverade nej-svar och typ av arbetsmoment vara ifyllda för att kunna sammanställas och ge resultatet *helt korrekt* följsamhet.

Om en rutin inte är relevant avseende användning av t.ex. plastförkläde, handskar, skrivs *gäller ej*, vilket räknas som korrekt följsamhet i sammanräkningen.

Följsamhet till basala hygienrutiner i vårdtagarnära arbete

Med korrekt spritning av händerna menas att händerna spritas före och efter vårdtagarnära arbete samt alltid efter användning av handskar.

Med korrekt användning av handskar menas att handskar används vid direktkontakt med kroppsvätskor eller utsöndringar.

Med korrekt användning av engångsplastförkläde menas att engångsplastförkläde används vid direktkontakt med vårdtagaren eller dennes säng

Följsamhet till klädregler i vårdtagarnära arbete

Med korrekt följsamhet menas att

Arbetsdräkten ska vara kortärmad vid vårdtagarnära arbete.

Ringar, armband eller armbandsur ska inte användas i det dagliga vårdarbetet.

Långt hår ska vara uppsatt.

Basala hygienrutiner och personligt hygienansvar för vård och omsorgspersonal på Älvsbyns kommuns äldreboenden, omsorgen, hemtjänsten och personliga assistenter.

Basala hygienrutiner är den viktigaste åtgärden för att förebygga smittspridning i vårdarbetet. De skall därför alltid tillämpas i **alla** vårdssituationer av **all** personal oavsett om det finns en känd smitta eller ej.

Alla som arbetar i vården har ett ansvar att känna till och följa basala hygienrutiner.

I basala hygienrutiner ingår:

Handdesinfektion:

- Handdesinfektion med handsprit skall göras före och efter alla vårdmoment, efter handtvätt och när du har använt handskar.
- Handtvätt med tvål och vatten om händerna är synligt/känns smutsiga.
- Ringar, klocka och armband ska inte användas i det dagliga vårdarbetet.

Handskar:

- Handskar skall användas vid direktkontakt med urin, avföring, blod och sekret

Plastförkläde:

- Engångsplastförkläde skall användas vid vårdtagarnära arbete för att skydda arbetskläderna när det finns risk för stänk och kontakt med kroppsvätskor och utsöndringar.

Personligt hygienansvar

- **Naglar** skall vara kortklippta. Färgat nagellack och lösnaglar skall inte användas.
- **Piercing** kan utgöra en risk för kontaktsmitta via händerna om piercinghålet är infekterat, men utgör ingen påvisad smittrisk om det är läkt.
- **Långt hår** skall vara uppsatt. Om huvudduk/slöja används skall den vara kort alternativt fästas upp.
- **Arbetsdräkten** skall vara kortärmad vid vårdtagarnära arbete och kunna tvättas i minst 60° C.
- Om Du har infekterade sår på fingrar (inkl. nagelband) hud eller händer, diarré eller andra tecken på mag-/tarminfektion rapportera alltid till arbetsledaren som bedömer vilka åtgärder som skall vidtas.

Ort/datum.....

.....
Vårdpersonal

.....
Enhetschef

.....
Ansvarig sjuksköterska

.....
Namnförtydligande

Checklista – hygienrutiner

för vård och omsorgspersonal på Älvsbyns kommuns äldreboenden, omsorgen, hemtjänsten och personliga assistenter.

Vad är basala hygienrutiner? (tillämpas i allt vårdarbete)

- Handsprit före och efter vårdarbete
- Handskar ibland och plastförkläde vid vårdtagarnära arbete
- Kortärmad arbetsklädsel som ska tvättas i minst 60° C
- Inga ringar, armband eller armbandsur i vården
- Uppsatt hår

Vad är vårdtagarnära arbete?

Kroppsnära arbete/kontakt med kroppsvätskor. Använd **alltid** handsprit och plastförkläde när du hjälper vårdtagare med stort omvårdnadsbehov med:

- dusch
- personlig hygien: övre/nedre toalett
- toalettbesök
- blöjbyte
- bäddning
- såromläggning
- KAD-skötsel
- stomiskötsel
- av-/påklädning
- sugning av luftvägar

Använd handskar vid risk för kontakt med urin, blod, avföring och sårsekret.

Andra arbets-/vårdmoment

Tänk efter vad omständigheterna kräver när du hjälper vårdtagare med t.ex.:

- av/påklädning, påtagning stödstrumpor
- ge ögondroppar
- överlämnande av apo-dos
- laga frukost

Använd sunt förnuft!

Smitta/smittspridning

Smittspridning inom vården sker främst via personalens händer och kläder.

Multiresistenta bakterier som t.ex. MRSA (meticillinresistenta Staphylococcus aureus) kan lätt spridas i vårdmiljöer och är visad på bland annat personalkläder, handtag, tangentbord, stetoskop, blodtrycksmanschetter.

Vem sprider mest och vem löper störst risk att bli smittad?

Den som har

- bruten skyddsbarriär (sår, eksem, infarter, KAD, tracheostomi)
- störd normalflora (antibiotikabehandling, nedsatt infektionsförsvar, svår kronisk sjukdom)

KOM IHÅG!

”Goda rutiner vid vårdtagarnära arbete är inte i konflikt med patientnärhet!”

Självskattning av basala hygienrutiner på Älvsbyns kommuns äldreboende, omsorgen, hemtjänst och personliga assistenter.

Datum.....

Mätningen gäller den första vårdtagare du hjälpte i vårdtagarnära arbete.

Ange typ av arbetsmoment:.....

.....

	JA	NEJ
Handsprit före vårdtagarnära arbete	☐	☐
Handsprit efter vårdtagarnära arbete	☐	☐
Använt handskar vid vårdtagarnära arbete	☐	☐
Använt plastförkläde vid vårdtagarnära arbete	☐	☐
Kortärmad tröja	☐	☐
Utan ring	☐	☐
Utan armband	☐	☐
Utan klocka	☐	☐
Kort eller uppsatt hår	☐	☐

Motivera ditt/dina eventuella NEJ-svar:.....

.....

.....

.....

Egenkontroll hygienrond på Älvsbyns kommuns äldreboende och inom omsorgen

1. Används materialet Basala Hygienrutiner inom kommunal vård och omsorg? Ja Nej
Om nej, kommentera.....
2. Finns det möjlighet för personalen att utföra handdesinfektion hos samtliga vårdtagare? Ja Nej
a) Om nej, var och när utförs handdesinfektion?
- b) Vilket handdesinfektionsmedel används?
3. Har vårdpersonal kortklippta omålade naglar, inga lösnaglar och bär inte klocka, armband eller ring? Ja Nej
Om nej, kommentera.....
4. Används skyddshandskar enligt riktlinjer vid risk för kontakt med kroppsvätskor t.ex. nedre toalett, byte av blöjor, byte av urinuppsamlingspåse, omläggning av sår? Ja Nej
a) Vilken typ av handske används?
5. Används engångsplastförkläde/skyddsrock (plast) för att skydda arbetskläderna från nedsmutsning och väta t.ex. hjälp med personlig hygien, byte av blöjor, omläggning av sår? Ja Nej
a) Om plastförkläde används, kasseras det efter varje tillfälle? Ja Nej
Om nej, kommentera.....
6. Arbetsklädseln är kortärmad och går att tvätta i minst 60°? Ja Nej
Om nej, kommentera.....
7. Används alltid köksförkläde vid hantering av livsmedel ? Ja Nej
Om nej, kommentera.....
8. Finns tillgång till spol- eller diskdesinfektor? Ja Nej
a) Om ja, sker årlig funktionskontroll? Ja Nej
Om nej, kommentera.....
9. Får personalen kontinuerlig utbildning/information i vårdhygieniska frågor? Ja Nej
Om nej, kommentera.....
10. Ingår hygien i introduktionsprogrammet för nyanställda? Ja Nej
Om nej, kommentera.....

Planerade åtgärder om rutinerna ej efterlevs

.....

.....

.....

.....

Datum.....

.....
Enhetens namn

.....
Enhetschef

.....
Sjuksköterska

.....
Vårdpersonal

Egenkontroll utförs i januari-mars 2008, därefter 1 gång/år. Kopia skickas till MAS

Egenkontroll hygienrond för hemtjänsten och personliga assistenter i Älvsbyns kommun

1. Används materialet Basala Hygienrutiner inom kommunal vård och omsorg? Ja Nej
Om nej, kommentera.....
2. Finns det möjlighet för personalen att utföra handdesinfektion hos samtliga vårdtagare? Ja Nej
a) Om nej, var och när utförs handdesinfektion?
- b) Vilket handdesinfektionsmedel används?
3. Har vårdpersonal kortklippta omålade naglar, inga lösnaglar och bär inte klocka, armband eller ring? Ja Nej
Om nej, kommentera.....
4. Används skyddshandskar enligt riktlinjer vid risk för kontakt med kroppsvätskor t.ex. nedre toalett, byte av blöjor, byte av urinuppsamlingspåse, omläggning av sår? Ja Nej
a) Vilken typ av handske används?
5. Används engångsplastförkläde/skyddsrock (plast) för att skydda arbetskläderna från nedsmutsning och väta t.ex. hjälp med personlig hygien, byte av blöjor, omläggning av sår? Ja Nej
a) Om plastförkläde används, kasseras det efter varje tillfälle? Ja Nej
Om nej, kommentera.....
6. Arbetsklädseln är kortärmad och går att tvätta i minst 60°? Ja Nej
Om nej, kommentera.....
7. Får personalen kontinuerlig utbildning/information i vårdhygieniska frågor? Ja Nej
Om nej, kommentera.....
8. Ingår hygien i introduktionsprogrammet för nyanställda? Ja Nej
Om nej, kommentera.....

Planerade åtgärder om rutinerna ej efterlevs

.....

.....

.....

.....

Datum.....

.....
Enhetens namn

.....
Enhetschef

.....
Sjuksköterska

.....
Vårdpersonal

Egenkontroll utförs i januari-mars 2008, därefter 1 gång/år. Kopia skickas till MAS.

